

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Római Katolikus Teológia
1.3 Intézet	Római Katolikus Didaktika Teológia
1.4 Szakterület	római katolikus teológia
1.5 Képzési szint	mesterképzés
1.6 Szak / Képesítés	Teológia-Kultúra-Társadalom

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Ószövetség teológia						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Prof. dr. Zamfir Korinna						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Prof. dr. Zamfir Korinna						
2.4 Tanulmányi év	2	2.5 Félév	1	2.6 Értékelés módja	vizsga	2.7 Tantárgy típusa	kötelező – alap

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	42	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	14
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					41
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					21
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					34
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					8
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszama					108
3.8 A félév össz-óraszama					150
3.9 Kreditszám					6

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	• nincs
4.2 Kompetenciabeli	• az Újszövetség kánonjának, könyveinek általános ismerete • a kritikai-konstruktív reflexió és szintézis képessége az újszövetségi szövegek olvasása és értelmezése során

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• Táblával és vetítővel felszerelt terem
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	• Táblával és vetítővel felszerelt terem; BibleWorks software-rel felszerelt számítógépek az informatika laborban; intézeti könyvtár

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • a bibliai hermeneutika elveinek és szabályainak ismerete és alkalmazása • az újszövetségi könyvekkel kapcsolatos ismeretek alkalmazása azok teológiai mondanivalójának megértésében • az újszövetségi exegézis eredményeinek szintetizálása és beépítése az Újszövetség teológiákba
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • az újszövetségi exegézis eredményeinek integrálása • a szisztematikus teológia bibliai alapjainak elsajátítása

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> Az Újszövetség teológiájának megismerése
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> Az egyes újszövetségi könyvek és könyv korpuszok teológiájának elsajátítása Az Újszövetség teológiai témáinak ismerete A szisztematikus teológia újszövetségi alapjainak megértése

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A páli levelek istenképe és krisztológiája.	előadás	Brown, Donahue, Senior, Yarbrow Collins, <i>Az újszövetségi gondolkodásmód elemei</i> , JBK III, 511-552. Fitzmyer, <i>Szent Pál teológiája</i> , JBK III, 553-603. Klein, <i>Aspekte Paulinischer Christologie</i> , 67-78. Schneider, DK 1, 9-45
2. Pál üdvtörténeti szemlélete. A megigazulás: Isten igaz volta és kegyelme, Isten szeretete a páli levelekben	előadás	Fitzmyer, <i>Gal</i> , JBK II, 313-327. Fitzmyer, <i>Róm</i> , JBK II, 385-441. Fitzmyer, <i>Szent Pál</i> , 553-603. Gnilka, <i>Az Újszövetség teológiája</i> . Hübner, <i>Biblische Theologie</i> II, 194-196, 258-320. Schrage, <i>I Kor</i> I, 55-58. Wilckens, <i>Römer</i> .
3. A Törvény újraértelmezése a páli levelekben.	előadás	Fitzmyer, <i>Szent Pál</i> , 553-603. Hübner, II., 57-111, 291-305, 380-386. Schlier, <i>Römerbrief</i>
4. Krisztus halálának értelmezése és a megváltás metaforái a páli levelekben (kiváltás, kiengesztelődés, szeretetből vállalt helyettesítő halál, <i>hilasztérion</i> , húsvéti bárány) és azok társadalmi és kulturális háttere	előadás	Breytenbach, <i>Jézus keresztre feszítése</i> Fitzmyer, <i>Szent Pál</i> , 553-603
5. Az egyház a páli levelekben. Karizmák és szolgálatok. A prófétálás (1 Kor 12,4-11; 12,28-31; 13,2.8-10; 14)	előadás	Aune, <i>Prophecy</i> . Brown, Osiek, Perkins, <i>A korai egyház</i> , JBK III, 487-510. Fitzmyer, <i>Szent Pál</i> , JBK III, 553-603 Luz, <i>Stages</i> , 5-20. Murphy-O'Connor, <i>IKor</i> , 339-363. Roloff, <i>Kirche</i> . Schnackenburg, <i>Kirche</i> . Schrage, <i>I Kor</i> , II..
6. A páli levelek antropológiája. Az ember sorsa a halál után. Eszkatológia. Feltámadás.	előadás	Fitzmyer, <i>Szent Pál teológiája</i> , JBK III, 553-603 Gnilka, <i>ÚSz teológia</i> . Hübner, <i>Biblische Theologie</i>

		II, 141–154
7. A páli etika. A szabadság és korlátai	előadás	JBK III. Hübner, <i>Biblische Theologie I</i> , 258–305, 321–323. Hübner, <i>Biblische Theologie II</i> , 155–173, 209–219. Wilckens, <i>Römerbrief</i> .
8. A nők szerepe a páli levelekben	előadás	Bieringer, <i>Nők, Keresztény szó</i> 6 (2012) ; 7 (2012). Fitzmyer, Róm, JBK II (a Róm 16 kommentárja). Murphy-O’Connor, 1 Kor, JBK II, 339–363
9. A pasztorális levelek: a szerzőség kérdése, érvek a hitelesség ellen. A pasztorális levelek történeti kontextusa, nyelvezete, a szolgálatok fejlettsége és az intézményesülés szintje. Teológiai súlypont(eltolódás)ok az autentikus páli levelekhez viszonyítva: hit és cselekedetek viszonya, eszkatológia, egyházkép, a szüzesség és házasság, a társadalmi kérdések megítélése. A megírás célja, körülményei, helye, ideje	előadás	Wild, <i>Lelkipásztori levelek</i> , JBK II, 477–492. Oberlinner, <i>1 Timotheus</i>
10. Az ellenfelekkel szembeni polémia a pasztorális levelekben. Páli ihletésű aszketikus mozgalmak. A korai gnózis elmélet problémái. Az ortodoxia és heterodoxia, ill. a tradíció fogalmának körvonalazódása	előadás	Wild, <i>Lelkipásztori levelek</i> , JBK II, 477–492. Oberlinner, <i>1 Timotheus</i>
11. Az egyház a pasztorális levelekben. Szerepek és szolgálatok (episzkoposz / preszbüterosz, az episzkoposz és preszbüterosz megnevezés viszonya, férfi és nő diakonosz, özvegyek).	előadás	Brown, Osiek, Perkins, <i>A korai egyház</i> , JBK III, 487–510. Oberlinner, <i>1 Timotheus</i> , 93–99. Wild, <i>Lelkipásztori levelek</i> , JBK II, 477–492. Zamfir, <i>Pasztorális levelek</i> , 6–15. Zamfir, <i>Episzkoposz</i> , 88–104. Zamfir, <i>Becsület</i> , 74–86
12. Jézus identitása a szinoptikusok tükrében. Isten Országa meghirdetése és jelképes elővételezése (példabeszédek, boldogmondások; a csodák mint jelek, az asztalközösség). Egyedülálló kapcsolat az Atyával. Tekintély és küldetéstudat. Implicit krisztológia. A krisztológiai címek kérdése.	előadás	JBK III Gnilka, <i>A názáreti Jézus</i> . Kessler, <i>DK 1</i> , 279–292
13. Jézus magatartása a halállal szemben Jézus szenvedésének és halálának értelmezési modelljei az ÚSZ-ben	előadás	Kessler, <i>DK 1</i> , 312–316. Theissen, <i>Az első keresztyének vallása</i> , 195–199. Zamfir, <i>A katolikus-protestáns egyháztani párbeszéd</i> , 190–197.
14. A jánosi krisztológia	előadás	Bolyki, „ <i>Igaz tanúvallomás</i> ” JBK I, III, 2002, 2003. Dodd, <i>Interpretation</i> , 54–73, 263–296. Schnackenburg, <i>Johannes I.</i>
Könyvészet <i>Biblia</i> , Szent István Társulat, Budapest, 2003. <i>Szentírás</i> (Káldi-Neovulgáta Biblia), Szent Jeromos Társulat, Budapest, 1997 (és további kiadások). Léon-Dufour, X. (red.), <i>Biblikus teológiai szótár</i> , Budapest, 1972. Aune, D., <i>Prophecy in Early Christianity and the Ancient Mediterranean World</i> , Grand Rapids, 1983. Bieringer, R., <i>Nők vezető szerepe a Római levél 16. fejezetében</i> ,		

<p><i>Keresztény szó</i> 6 (2012) ; 7 (2012).</p> <p>Bolyki, „<i>Igaz tanúvallomás</i>” <i>Kommentár János evangéliumához</i>, Bp., 2001.</p> <p>Breytenbach, Cilliers, <i>Jézus keresztre feszítése Pál értelmezésében</i>, in <i>Keresztény Szó</i> 3 (2010) http://www.keresztenyszó.katolikhos.ro/archivum/2010/marcius/1.html</p> <p>Brown, R. E., Fitzmyer, J. A., Murphy, R. E., <i>Jeromos Bibliakommentár</i> I, III, Bp., 2002–2003.</p> <p>Bultmann, R., <i>Az Újszövetség teológiája</i>, Budapest, 1998.</p> <p>Dodd, Ch.H., <i>The Interpretation of the Fourth Gospel</i>, Cambridge, 1970.</p> <p>Gnilka, J., <i>A názáreti Jézus</i>, Bp., 2001</p> <p>Gnilka, J., <i>Az Újszövetség teológiája</i>, Bp., 2007</p> <p>Hahn, F., <i>Studien zum Neuen Testament</i> I-II (WUNT 191/192), Tübingen, 2006.</p> <p>Hübner, H., <i>Biblische Theologie des Neuen Testaments</i>, I–III, Göttingen, 1990, 1993, 1995.</p> <p>Hurtado, L. W., <i>Lord Jesus Christ. Devotion to Jesus in Earliest Christianity</i>, Grand Rapids, 2003.</p> <p>Klein, H., <i>Aspekte Paulinischer Christologie</i>, <i>Sacra Scripta</i> 1-2 (2006) 67–78.</p> <p>Luz, U., <i>Stages of Early Christian Prophetism</i>, <i>Sacra Scripta</i> 1 (2007) 5-20.</p> <p>Meier, J. P., <i>A Marginal Jew</i> II-III, New York, 1994, 2001.</p> <p>Oberlinner, L., <i>Die Pastoralbriefe. Erster Timotheusbrief</i>, Freiburg, 1994</p> <p>Roloff J., <i>Die Kirche im Neuen Testament</i>, Göttingen, 1993.</p> <p>Schlier, H., <i>Der Römerbrief</i> (HThK), Freiburg, 1977</p> <p>Schnackenburg R., <i>Die Kirche im Neuen Testament</i> (QD 14), Freiburg, 1961.</p> <p>Schnackenburg, R., <i>Das Johannes-evangelium</i> I. (HThKNT), Freiburg, 1972</p> <p>Schneider, Th., <i>A dogmatika kézikönyve</i> 1, Bp., 1996</p> <p>Schrage, W., <i>Der erste Brief an die Korinther</i> (EKK VII/2), Neukirchen-Vlun, 1995.</p> <p>Theissen, G., <i>Az első keresztyének vallása. Az őskeresztyén vallás elemzése és vallástörténeti leírása</i>, Bp., 2001.</p> <p>Thorday A., <i>Értünk adta önmagát. Jézus szenvedéstörténete a szinoptikus evangéliumokban</i>, Szeged, 1998.</p> <p>Wilckens, U., <i>Der brief an die Römer</i> (EKK VI/1-3), Neukirchen-Vlyun, 1997, 2003.</p> <p>Wilckens, U., <i>Theologie des Neuen Testaments</i> I/1-4, Neukirchen, 2002, 2003, 2005, 2005.</p> <p>Zamfir K., <i>A katolikus-protestáns egyháztani párbeszéd eredményei</i> Kv., 2007.</p> <p>Zamfir K., <i>Becsület-szégyen mentalitás a pasztorális levelekben</i>, in Nóda M., Zamfir K., Diósi D., Bodó M. (szerk.), <i>Ideje az emlékezésnek. Liber amicorum: A 60 éves Marton József köszöntése</i>, Bp., Kv., 2010.</p> <p>Zamfir, K., <i>Az episztoposz az újszövetségi iratokban</i>, in Marton J., Oláh Z. (szerk.) <i>Minden kegyelem. A 65 éves Jakubinyi György köszöntése</i>, Bp., Kv., 2011, 88-104.</p>		
8.2 Szeminárium	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A szinoptikus boldogmondások és azok újraértelmezése	diákok előadása, kérdések megvitatása	Betz, <i>Sermon</i> , 1995. Luz, <i>Matt</i> I, 255–273. Zamfir, <i>Jézus – törvényhozó?</i>
2. Jézus magatartása és tekintélye a Törvénnyel szemben	diákok előadása,	Gnilka, <i>A názáreti Jézus</i> . Luz, <i>Fulfillment</i> , 185–218.

	kérdések megvitatása	Sand, <i>Gesetz</i> , 32-124
3. Az egyház a lukácsi teológiában.	diákok előadása, kérdések megvitatása	Brown, <i>Korai egyház</i> , JBK III. Jelenits, <i>Apostolok Cselekedetei</i> 37–44. Schneider, <i>Apostelgeschichte</i> .
4. A teremtett világ és a gondviselés Jézus példabeszédeiben	diákok előadása, kérdések megvitatása	Sattler, Schneider, <i>Teremtés-tan</i> , 134–147
5. A teremtés teológiája a páli és deuteró-páli levelekben. Róm (1,20-21: Isten megismerése a teremtett világból, Róm 8: bűn és egyetemes rászorultság a megváltásra; Róm 8: a teremtés helyreállítása). A krisztológia és teremtésteológia összefonódása a deuteró-páli levelekben (Kol 1,15-20) és Jánosnál (1,1-19): Krisztus / a Logosz mint a teremtés ősmintája és megújulásának forrása. Új teremtés (Jel 21–22)	diákok előadása, kérdések megvitatása	Hübner, <i>Biblische Theologie</i> II, 141-154. Sattler, Schneider, <i>Teremtés-tan</i> , 134–147. Schlier, <i>Römerbrief</i> . Zamfir, <i>Prologue</i> 128–157.
6. A pasztorális levelek krisztológiája.	diákok előadása, kérdések megvitatása	JBK III.; DK I, 9–45; Oberlinner, <i>1-2 Timotheusbrief</i>
7. Liturgikus ünneplés az ÚSZ-ben	diákok előadása, kérdések megvitatása	JBK III. Hübner, II, 174-196. Mußner, <i>Apostelgeschichte</i> . Pesch, <i>Apostelgeschichte</i> . Schrage, <i>1Korinther</i>
8. A márki teológia	diákok előadása, kérdések megvitatása	JBK II, III. Gnilka, <i>Márk</i> . Hübner, III, 67–88. Pesch, <i>Markus</i>
9. Máté teológiája	diákok előadása, kérdések megvitatása	JBK II, III. Hübner, III, 89–119. Luz, <i>Matthäus</i> I/1-4. Luz, <i>Máté Jézus-története</i>
10. A lukácsi teológia	diákok előadása, kérdések megvitatása	Bovon, <i>Lukas</i> . Hübner III, 120-150 Klein, <i>Lukas</i> . Kocsis, <i>Lukács</i>
11. A jánosi teológia	diákok előadása, kérdések megvitatása	Farkasfalvy, <i>János</i> Hübner III 152–205. Schnackenburg, <i>Johannes</i> I.
12. Apokaliptika az ÚSZ-ben	diákok előadása, kérdések megvitatása	JBK II, III. Hübner III, 206–215. Nicklas, <i>Frau</i> 43–66. Takács, <i>Jelenések</i> .
13. Nők az evangéliumban.	diákok előadása, kérdések megvitatása	Gnilka., <i>A názáreti Jézus</i> . Schüssler Fiorenza, <i>En mémoire d'elle</i>
14. Újszövetségi szimbólumok. Példabeszédek: természeti szimbólumok (szőlő, vetés és aratás, halászat); az ószövetségi szimbólumok átvétele (a hegy). Társadalmi szimbólumok: az asztalközösség. János – szimbólumok és dualizmus (élő víz, kenyér, világosság és sötétség, fenn-lenn). A Jel szimbólumai	diákok előadása, kérdések megvitatása	Bolyki, „ <i>Igaz tanúvallomás</i> ”; Dodd, <i>Interpretation</i> , 54–73, 263–296. Donaldson, <i>Jesus</i> , 111-118; Jeremias, <i>NT Theology</i> . Nicklas, <i>Frau</i> 43–66. Schnackenburg, <i>Johannes</i> . Takács, <i>Jelenések</i>

Könyvészet

Betz, H. D., *The Sermon on the Mount*, Minneapolis, 1995.

Bolyki, „Igaz tanúvallomás” *Kommentár János evangéliumához*

Bovon, F., *Das Evangelium nach Lukas*, (EKK III/1-3), Neukirchen-Vlyun, 1989, 1996, 2001.

Brown, R. E., Fitzmyer, J. A., Murphy, R. E., *Jeromos Biblia-kommentár* II, III, Budapest, 2002, 2003.

Dodd, Ch. H., *The Interpretation of the Fourth Gospel*, Cambridge, 1970, 54–73, 263–296.

Donaldson, T. L., *Jesus on the Mountain. A Study in Matthean Theology* (JSNT.S.8), 1985, 111–118.

Farkasfalvy D., *Evangélium Szent János szerint* I-III, Eisenstadt, 1986, 1987, 1989.

Gnilka J., *A názáreti Jézus*, Budapest, 2001.

Gnilka, J., *Márk*, Szeged, 2000.

Hübner, H., *Biblische Theologie des Neuen Testaments* II-III, Göttingen, 1993, 1995.

Jelenits I., Az Apostolok Cselekedetei az újabb kommentárok tükrében, *Studia Universitatis Babeş-Bolyai, Theologia Catholica Latina* 1 (2000) 37–44.

Jeremias, J., *New Testament Theology*, London, 1981.

Klein, H., *Das Lukas-evangelium* (KEK), Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen, 2006.

Kocsis I., *Lukács evangéliuma*, Budapest, 1995

Luz, U., *Das Evangelium nach Matthäus*, (EKK I/1-4), Neukirchen-Vluyn, 1985, 1989, 1997, 2002.

Luz, U., *Máté Jézus-története*, Bp., 2000

Luz, U., *The Fulfillment of the Law in Matthew*, in uő, *Studies in Matthew*, Grand Rapids, MI / Cambridge, 2005, 185–218.

Mußner, F., *Die Apostelgeschichte*, Würzburg, 1988.

Nicklas, T., Frau, Lamm und Drache in der Offenbarung des Johannes, *Sacra Scripta* 1-2 (2006) 43–66.

Oberlinner L., *Die Pastoralbriefe. Erster Timotheusbrief, Zweiter Timotheusbrief*, HThKNT, Freiburg, 1994, 1995

Pesch, R., *Das Markus-evangelium*, HThKNT, Freiburg, 1976, 1977

Pesch, R., *Die Apostelgeschichte* (EKK V/1-2), Neukirchen-Vluyn, 2003, 2005.

Sand, A., *Das Gesetz und die Propheten. Untersuchungen zur Theologie des Evangeliums nach Matthäus*, Regensburg, 1974.

Sattler, D., Schneider, Th., *Teremtéstan* (Bibliai alapok), in: Schneider, G., *Die Apostelgeschichte* (HThKNT V/1-2), Freiburg, 2002.

Schneider, Th., *A dogmatika kézikönyve* 1, Bp., 1996, 134–147

Schlier, H., *Der Römerbrief*, (HThK), Freiburg, 1977.

Schnackenburg, R., *Das Johannes-evangelium* I (HThKNT) Freiburg, 1972

Schrage, W., *Der erste Brief an die Korinther* (EKK VII/2), Neukirchen-Vluyn, 1995

Schüssler Fiorenza, E., *En mémoire d'elle*, Paris, 1986.

Takács Gy., *A Jelenések könyve*, Győr, 2000.

Zamfir K., *Jézus – törvényhozó vagy próféta? A boldogmondások hatástörténete az Újszövetségben és az apokrifekben*, in Benyik Gy. (szerk.), *Mózes törvénye – Krisztus törvénye*, Szeged, 2007.

Zamfir K., *The Prologue of the Fourth Gospel: Encounter of the Greek Philosophical Thought and the Judaic Tradition*, *Sacra Scripta* 1 (2003) 128–157.

9. A tantárgy tartalmának összhangba hozása az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásaival.

- A tantárgy tartalma megegyezik az egyetemi oktatásban a fontosabb egyetemeken újszövetségi teológia

tartalmával és módszereivel.

- A tárgy keretében figyelembe vesszük a kortárs bibliakutatás eredményeit.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Az Újszövetség teológiai témáinak ismerete	Vizsga (írásbeli)	75 %
10.5 Szeminárium	Egyéni kutatás	Szemináriumi dolgozat	25 %
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none">• Az újszövetségi teológia alapvető istentani, teremtéstani és antropológiai kérdéseinek ismerete• Egyéni kutatás			

Kitöltés dátuma

Előadás felelőse

Dr. Zamfir Korinna

Szeminárium felelőse

Dr. Zamfir Korinna

2014. május 8.

Az intézeti jóváhagyás dátuma

Intézetigazgató

.....